NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2020/461

ze dne 30. března 2020,

kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 za účelem poskytnutí finanční pomoci členským státům a zemím, se kterými se jedná o jejich přistoupení k Unii, jež jsou vážně postiženy závažným ohrožením veřejného zdraví

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 175 třetí pododstavec a čl. 212 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

po konzultaci s Evropským hospodářským a sociálním výborem,

po konzultaci s Výborem regionů,

v souladu s řádným legislativním postupem ([1]),

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Nařízením Rady (ES) č. 2012/2002 ([2]) byl zřízen Fond solidarity Evropské unie (dále jen „fond“). Fond byl vytvořen, aby poskytoval členským státům finanční pomoc v případě závažných katastrof jako konkrétní výraz evropské solidarity v případech nouze.

(2) V případě závažných ohrožení veřejného zdraví by Unie měla prokázat svou solidaritu s členskými státy a dotčeným obyvatelstvem tím, že poskytne finanční pomoc, která pomůže postiženému obyvatelstvu, přispěje k rychlému návratu k normálním životním podmínkám v postižených regionech a omezí šíření infekčních nemocí.

(3) Unie by rovněž měla projevit solidaritu v případě závažných ohrožení veřejného zdraví v zemích, se kterými se jedná o jejich přistoupení k Unii.

(4) Za závažnou krizovou situaci může být označeno i ohrožení veřejného zdraví, zejména při oficiálně vyhlášené pandemii viru. Fond umožňuje Unii pomáhat při mobilizaci záchranných služeb s cílem uspokojit okamžité potřeby obyvatel a přispět k brzké nápravě poškozené klíčové infrastruktury, aby bylo možné obnovit ekonomickou aktivitu v katastrofou postižených regionech. Tento fond je však v současné době omezen na přírodní katastrofy způsobující hmotné škody a nezahrnuje závažné katastrofy způsobené biologickými nebezpečími. Měla by být přijata opatření, která by Unii umožnila zasáhnout v případě závažných ohrožení veřejného zdraví.

(5) Cílem opatření, jež má být přijato, je doplnit úsilí dotčených států v takových případech, kdy jsou účinky krizové situace natolik závažné, že se tyto státy nemohou vypořádat se situací pouze vlastními prostředky. Jelikož tohoto cíle nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jej, z důvodu rozsahu a účinků opatření, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“). V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení uvedeného cíle.

(6) V souladu se zásadou subsidiarity by opatření podle tohoto nařízení mělo být omezeno na závažná ohrožení veřejného zdraví. Tato ohrožení by měla být definována v závislosti na veřejných výdajích, které jsou nezbytné k jejich řešení.

([1]) Postoj Evropského parlamentu ze dne 26. března 2020 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 30. března 2020.

([2]) Nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 ze dne 11. listopadu 2002 o zřízení Fondu solidarity Evropské unie (Úř. věst. L 311, 14.11.2002, s. 3).

(7) Pomoc Unie by měla doplňovat úsilí dotčených států a pokrývat část veřejných výdajů vyčleněných na řešení nejdůležitějších záchranných opatření vyplývajících z nouzové situace.

(8) V souladu se zásadou subsidiarity by pomoc Unie měla být poskytována pouze na žádost postiženého státu. Komise by měla zajistit spravedlivé posouzení žádostí podaných státy.

(9) Komise by měla být schopna rychle rozhodnout o přidělení zvláštních finančních prostředků a jejich co nejrychlejším uvolnění. Stávající ustanovení o vyplácení záloh by proto měla být posílena zvýšením jejich výše.

(10) Toto nařízení by mělo vstoupit v platnost co nejdříve, a to prvním dnem po jeho vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

(11) Vzhledem k šíření onemocnění COVID-19 a naléhavosti řešení související krize v oblasti veřejného zdraví, je vhodné stanovit výjimku ze lhůty osmi týdnů uvedené v článku 4 Protokolu č. 1 o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii, připojeného ke Smlouvě o EU, Smlouvě o fungování Evropské unie a Smlouvě o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

(12) Nařízení (ES) č. 2012/2002 by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Nařízení (ES) č. 2012/2002 se mění takto:

1) Článek 2 se nahrazuje tímto:

„*Článek 2*

1. Na žádost členského státu nebo země jednající o přistoupení k Unii (dále jen „způsobilý stát“) může být pomoc z fondu uvolněna, pokud vážné následky pro životní podmínky, lidské zdraví, životní prostředí nebo hospodářství v jednom nebo více regionech daného způsobilého státu nastanou v důsledku:

a) závažné nebo regionální přírodní katastrofy, k níž došlo na území daného způsobilého státu nebo sousedního způsobilého státu; nebo

b) závažného ohrožení veřejného zdraví, k němuž došlo na území daného způsobilého státu.

Přímé škody vzniklé jako přímý důsledek přírodní katastrofy se považují za součást škod způsobených danou přírodní katastrofou.

2. Pro účely tohoto nařízení se „závažnou přírodní katastrofou“ rozumí jakákoli přírodní katastrofa, jež má ve způsobilém státě za následek přímé škody v odhadované výši přesahující 3 000 000 000 EUR v cenách roku 2011 nebo přesahující 0,6 % jeho HND.

2a. Pro účely tohoto nařízení se „závažným ohrožením veřejného zdraví“ rozumí jakékoli život ohrožující nebo jinak závažné nebezpečí pro zdraví biologického původu ve způsobilém státě, jež má závažný dopad na lidské zdraví, vyžaduje rozhodné kroky k zamezení jeho dalšímu šíření a má za následek zátěž pro veřejné finance, která způsobilému státu vznikla v důsledku opatření v reakci na mimořádnou situaci, v odhadované výši přesahující 1 500 000 000 EUR v cenách roku 2011 nebo přesahující 0,3 % jeho HND.

3. Pro účely tohoto nařízení se „regionální přírodní katastrofou“ rozumí jakákoli přírodní katastrofa, jež má v regionu na úrovni NUTS 2 některého způsobilého státu za následek přímé škody přesahující 1,5 % hrubého domácího produktu daného regionu (HDP).

Odchylně od prvního pododstavce, je-li dotčený region, ve kterém došlo k přírodní katastrofě, nejvzdálenějším regionem ve smyslu článku 349 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozumí se „regionální přírodní katastrofou“ jakákoli přírodní katastrofa, jež má za následek přímé škody přesahující 1 % HDP uvedeného regionu.

Pokud se přírodní katastrofa týká více regionů na úrovni NUTS 2, určí se prahová hodnota z průměru HDP těchto regionů váženého podle podílu každého regionu na celkové škodě.

4. Pomoc z fondu může být rovněž uvolněna v případě jakékoli přírodní katastrofy ve způsobilém státě, která představuje také závažnou přírodní katastrofu v sousedním způsobilém státě.

5. Pro účely tohoto článku se použijí harmonizované statistické údaje Eurostatu."

2) V článku 3 se odstavce 1 a 2 nahrazují tímto:

„1. Pomoc se poskytuje ve formě finančního příspěvku z fondu. Na každou způsobilou katastrofu či ohrožení obdrží způsobilý stát jeden finanční příspěvek.

2. Cílem fondu je doplnit úsilí dotčených států a uhradit část jejich veřejných výdajů za účelem pomoci způsobilému státu při provádění těchto základních záchranných opatření a opatření na obnovu, podle typu způsobilé katastrofy či ohrožení:

a) obnova funkčního stavu infrastruktury a provozů v odvětví energetiky, vodohospodářství a odpadních vod, telekomunikací, dopravy, zdravotnictví a vzdělávání;

b) poskytnutí dočasného ubytování a financování záchranných prací k zajištění potřeb postiženého obyvatelstva;

c) zajištění ochranných zařízení a opatření na ochranu kulturního dědictví;

d) vyčištění oblastí postižených katastrofou včetně přírodních oblastí, je-li to vhodné, v souladu s přístupy založenými na ekosystému, jakož i okamžitá obnova postižených přírodních oblastí, aby se zabránilo bezprostředním účinkům eroze půdy;

e) opatření, jejichž cílem je rychle poskytnout pomoc, včetně lékařské pomoci, obyvatelstvu postiženému závažným ohrožením veřejného zdraví a chránit obyvatelstvo před rizikem postižení, včetně prevence, sledování nebo kontroly šíření nemocí, boje proti závažným rizikům pro veřejné zdraví nebo zmírnění jejich dopadu na veřejné zdraví.

Pro účely prvního pododstavce písm. a) se „obnovou funkčního stavu" rozumí obnova infrastruktury a provozů do stavu před přírodní katastrofou. Není-li právně možné nebo ekonomicky opodstatněné obnovit stav před přírodní katastrofou nebo rozhodne-li se přijímající stát postiženou infrastrukturu či provoz přesunout na jiné místo nebo vylepšit její funkčnost za účelem posílení její schopnosti odolávat budoucím přírodním katastrofám, může fond přispět na náklady na obnovu pouze do výše odhadovaných nákladů spojených s návratem do původního stavu.

Náklady přesahující výši nákladů uvedenou v druhém pododstavci financuje přijímající stát z vlastních finančních prostředků nebo případně z jiných finančních prostředků Unie.

Pro účely prvního pododstavce písm. b) se „dočasným ubytováním" rozumí ubytování trvající do doby, než se postižené obyvatelstvo může vrátit do svých původních domovů po jejich opravě nebo rekonstrukci."

3) V článku 4a se odstavec 2 nahrazuje tímto:

„2. Výše zálohy nesmí překročit 25 % předpokládané výše finančního příspěvku a v žádném případě nesmí překročit 100 000 000 EUR. Jakmile je určena konečná výše finančního příspěvku, vezme Komise před vyplacením zůstatku finančního příspěvku v úvahu celkovou výši zálohy. Komise získá zpět neoprávněně vyplacené zálohy."

4) V článku 8 se odstavec 3 nahrazuje tímto:

„3. Do šesti měsíců po uplynutí lhůty 18 měsíců uvedené v odstavci 1 předloží přijímající stát zprávu o provádění finančního příspěvku z fondu s prohlášením odůvodňujícím výdaje, ve kterém jsou uvedeny ostatní zdroje finanční pomoci pro dotyčná opatření, včetně vyplaceného pojistného krytí a náhrad od třetích osob.

Ve zprávě o provádění jsou v závislosti na povaze způsobilé katastrofy či ohrožení uvedeny:

a) preventivní opatření přijatá nebo navržená přijímajícím státem s cílem omezit budoucí škody a co nejúčinnějším způsobem zamezit opakování podobných přírodních katastrof nebo ohrožení veřejného zdraví, včetně použití evropských strukturálních a investičních fondů k tomuto účelu;

b) stav provádění příslušných právních předpisů Unie týkajících se předcházení rizikům katastrof a jejich zvládání;

c) zkušenosti získané při katastrofě či ohrožení a přijatá nebo navržená opatření na zajištění ochrany životního prostředí a odolnosti vůči změně klimatu, přírodním katastrofám a ohrožením veřejného zdraví a

d) jakékoli jiné relevantní informace o přijatých preventivních a zmírňujících opatřeních v souvislosti s povahou přírodní katastrofy nebo ohrožení veřejného zdraví.

Ke zprávě o provádění musí být přiloženo stanovisko nezávislého auditorského subjektu vypracované v souladu s mezinárodně uznávanými auditorskými standardy o tom, zda prohlášení odůvodňující výdaje podává věrný a poctivý obraz a zda finanční příspěvek z fondu je legální a správný v souladu s čl. 59 odst. 5 a čl. 60 odst. 5 nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012.

Na konci postupu uvedeného v prvním pododstavci ukončí Komise pomoc z fondu.“

Článek 2

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 30. března 2020.

Za Evropský parlament	*Za Radu*
Předseda	*Předseda*
D. M. SASSOLI	G. GRLIĆ RADMAN